

Biskop Erling J. Pettersen

Mer himmel på jord

Åpningsforedrag 20. mai 2016 på rådsledersamling i Stavanger bispedømme

Visjonsdokumentet som ble vedtatt av Kirkemøtet 2014 har som overskrift det som er dette foredragets tittel: *Mer himmel på jord/Meir himmel på jorda.*

De første ordene lyder: «Kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.» Det er *dette* som er rådsledernes program, alle ansattes plattform og mitt program som biskop: å vitne i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Jeg satt i komiteen på Kirkemøtet som formulerte disse ordene. Men jeg skulle gjerne hatt med meg i den komiteen konfirmanten fra Hinna menighet som kapellan Eva Marie Vassbø fortalte meg om da vi hadde møte med Presteforeningens Stiftsstyre tidligere denne uken. Konfirmanten hadde svart dette på spørsmålet *hva er kirken for meg?*

Kirken er en plass hvor du kan være fri, tenke og reflektere over Gud, nyte livet, være stolt over at du er en del av menigheten og at du blir sett.
(konfirmant 2016, Hinna)

Det er som om konfirmanten kjenner grunnfortellingen om vår Gud i Bibelens første bok, der slavekvinnen Hagar setter dette navnet på Gud: «*Du er en Gud som ser meg! For hun sa: Har jeg virkelig sett ham som ser meg?*»
1. Mosebok 16,13

Som syttenåring var jeg i USA ett år som utvekslingsstudent.

Presten i vår menighet, pastor Rasmussen, en solid lutheraner av god konservativ støpning, hadde prekener som lignet mer på bibeltimer og som nysgjerrig 17-åring var det midt i blinken for meg. En av bibeltimereprekenene handlet om Hagar, slavekvinnen. I Første Mosebok, i kapittel 16, finnes det en nydelig fortelling om en kvinne som var satt utenfor, som ble ekskludert, men som ble sett av Gud. Det er fortellingen om slavekvinnen Hagar, som blir sendt bort, og er alene i ørkenen. Men Gud ser henne og hun opplever seg SETT av en Gud som er kjærlighet.

Da satte hun dette navnet på Herren som hadde talt til henne: *Du er en Gud som ser meg.* For hun sa: *Har jeg her virkelig sett ham som ser meg?*

Bibelens første navn på Gud: Du er en Gud som ser mennesker.

Hagar opplever Guds blikk som barmhjertig og kjærlig. Gud ser henne som hun er, og blikket hans er slik han selv er: fylt av kjærlighet. Hun som har møtt blikk som var dømmende og ubarmhjertige, møter godhetens blikk. Og jeg husker den fortellingen som avgjørende for mitt Guds-bilde, fordi jeg altfor ofte hadde hørt om en Gud med et helt annet blikk: dømmende, strengt og overvåkende. Ikke hjemme, men på leirer preget av en sterk domsforkynnelse som satte spor hos en 15-16-åring. I *Bethel Lutheran Church* skjønte jeg i 1967 at den Gud som *ser meg*, ser meg med ømhetens og kjærlighetens blikk akkurat slik jeg er. Det ble en frigjørende tanke: Gud er en nådig Gud. Hans blikk er barmhjertigheten blikk.

For meg ble pastor Rasmussens preken et glimt av himmel på jord. De mørke bildene fra leirene i Øystese fikk ikke lenger plass hos 17-åringen på leting etter et trygt feste i kristentroen. Og jo eldre jeg blir, jo viktigere blir den erkjennelsen, og som jeg deler med Hinnakonfirmanten: «Kirken er en plass hvor du kan være fri være stolt over at du er en del av menigheten og at du blir *sett*.»

Kanskje kunne vi sette denne *stoltheten* som første setning når vi skal melde tilbake til våre menigheter hva denne rådsledersamlingen handlet om: at vi er *stolte* av å være en del av menigheten, av Den norske kirke, der du blir *sett*.

Dåpsglede og fellesskap

Jeg går tilbake noen dager, til første pinsedag: gudstjeneste med fire dåp, spente foreldre og faddere. Menigheten hadde valgt som dåpspsalme NoS nr 592, med tekst av Elisabeth Moldestad, der første vers lyder:

*For augo våre faldar ein skapardraum seg ut:
Eit vakkert lite menneske, eit bilete av Gud.
Vi ser det og vi kjenner strok av himmel mot vår hud.*

Det samme motivet går igjen i dåpspsalmen vi nå skal synge sammen, vers tre i Gerd Grønvold Saues salme «Det skjer et under i verden», (NoS 591).

*Det skjer et under i kirken
større enn verden vet.
Barnet får del i Guds rike,
svøpt i hans kjærlighet.*

*Ingen på jorden er himlen så nær
Som barnet han tar i sin favn.*

Og for å bli i vår salmeskatt av dåpssalmer, vil jeg ta med Svein Ellingsens vakre «Fylt av glede over livets under», (NoS 586). Den uttrykker i poesiers form det som en lærer som har betydd svært mye for meg, sa om dåpen i sine forelesninger om Romerbrevet. På mitt skrivebord har jeg helt siden studietiden hatt et sitat av min lærer i Det nye testamentet ved MF, professor Edvin Larsson. Det har vært med i Kirkerådet, i Brasil, på IKO, i Nordstrand og Stavanger:

*Dopet är en radikal Gudsgärning med människan.
Det er inte bara ett pedagogiskt hjälpmedel.
I dopet handlar Gud med den enskilde. Det händer
något med honom i dopet, något som inte sker på
annat sätt. Gud fogar honom in i Kristuskeendet.*

Edvin Larsson var professor i teologi. Men samme innsikt kan vi møte hos kristne uten teologisk doktorgrad. Min mor hadde 7 års folkeskole, men hennes ord om dåpen og døden har fulgt meg siden jeg satt ved sykesengen hennes for ti år siden i Askvoll, noen dager før hun døde. Hun hadde allerede valgt «Fylt av glede over livets under», Svein Ellingsens vakre dåpssalme, som en av salmene til egen gravferd. Hun ga meg klar beskjed om at jeg skulle tale over vers 5:

*Og ved tidens grense lever fortsatt
dine løftes-ord ved døpefonten,
/:dåpens lys forblir når livet slukner.:/*

Hun hadde grepet det som mange teologer bruker et helt liv på å oppdage dybden i: nemlig at dåp og død hører sammen. Og at vi får det nye livet i dåpen. Hun sa det så enkelt: «Vi bar deg inn i Guds rike da du ble døpt i Laksevåg kirke i 1950. Når jeg nå skal dø, skal dere gjøre det samme med meg, bære meg inn i Guds gode armer.»

For meg ble det en preken. Det er altså ikke tilfeldig at både dåpsliturgien og gravferdsliturgien har 1. Peters brev 1,3 som viktig tekst:

Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde,

Sjelden har nettopp denne koblingen hatt sterkere personlig betydning for meg enn ved mors grav en hustrig januarkveld i 2006. Og da kom også takknemligheten over den troens trygghet som hun sammen med far hadde formidlet gjennom aftenbønnen. Mor formidlet en enkel teologi som er uttrykt slik i en av våre nyere dåpssalmer:

*Det skjer et under i kirken,
større enn verden vet.
Barnet får del i Guds rike,
svøpt i hans kjærlighet.*

NoS 591, v 3

Kanskje er det trosopplæringens allmennpraktikere, som mor, Paulus tenker på i ordene til Timoteus, som vår kirke bruker på Sømmannsøndagen, 2. Tim 1,5:

Jeg husker din oppriktige tro, som først bodde i din mormor Lois og i din mor Evnike, og jeg er overbevist om at den også bor i deg.

Mor og Edvin Larsson sa på litt ulik måte at det grunnleggende i vår dåpsteologi handler om kirken som et sakramentalt fellesskap: Jeg er døpt inn i Kristi kropp.

En liten fortelling om dette: På en foredragsreise i USA kom jeg over to bøker på en flyplass. Titlene vekket min nysgjerrighet: *Amazing Grace, a Vocabulary of Faith* (Riverhead Books, Penguin Putnam Inc., New York 1998) og *Dakota, a Spiritual Geography* (Houghton Mifflin Company, Boston 1993). Forfatteren, Kathleen Norris, var en anerkjent New York-poet uten tilknytning til kirke eller kristentro, før hun arvet huset til sin bestemor i Dakota. I den vesle byen Great Plains fant hun sitt åndelige hjem i kirken der hennes bestemor hadde vært aktiv. Hun forteller levende om det som skjedde den dagen da hun skulle tas opp i menigheten, der hun følte seg litt som en outsider fra den sekulære Manhattan-virkeligheten. Men bestemors forbønn for henne i alle år gjorde at hun nå stod klar til å bli medlem i kirken. Hun forteller:

Before the service, the new members gathered with some of the elders. One was a man I'd never liked much. I'll call him Ed. He'd always seemed ill-tempered to me, and also a terrible gossip, epitomizing the small mindedness that can make small-town life such a trial. The minister had asked him to formally greet the new members. Standing awkwardly before our small group, Ed cleared his throat and mumbled, "I'd like to welcome you to the body of Christ." The minister's mouth dropped open, as did mine – neither of us had ever heard words remotely like this come from Ed's mouth. Like distant thunder, the words made me more alert, attuned to further disruptions in the atmosphere. What had I gotten myself into? I was astonished to realize, as that service began, that while I may never like Ed very much, I had just been commanded to love him. My own small mind had just been jolted, and the world seemed larger, opened in a new way.

(Amazing Grace, s. 142)

Kathleen Norris har senere blitt en sentral åndelig veileder. Og hennes budskap til oss, så forskjellige som vi er når det gjelder kulturelle uttrykk og etiske spørsmål, er det som ble sagt som velkomstord til henne: «I'd like to welcome you to the body of Christ.»: jeg ønsker deg velkommen inn i Kristi kropp. Det er dette som binder oss sammen, fordi «Gud fogar honom in i Kristusskeendet.»

Tradisjon handler ikke om aske .

Sommeren 2014 var jeg på pilegrimsseilas til Nidaros sammen med et 70-talls pilegrimer fra flere av kystbispedømmene våre. På et av stoppene så jeg disse ordene skrevet på en liten tavle: «Tradisjon handler ikke om aske, men om å gi ilden videre.»

Aksjon Dåp handler om å gi ilden videre. Om å tenne lys sånn at ikke mørket kommer til, som Kari Bremnes skriver i sin nydelige dåpssalme fra 2006:

*Nu e alle lysan tent herinne
sånn at ikkje mørket kommer til.
Måtte alltid gode lamper skinne
sånn at ingen barn kan gå sæ vill:
lyse som fortellinger om nåde,
lyse for barmhjertighet og håp,
lyse for et lite barn som kommer
i ei kirke i en hellig dåp. NoS 593, v 2*

Det er *fortellinger om nåde* som skal lyse for barnet. Og Ordet som formidler fortellinger om nåde omtales slik i 2. Pet. 1,19:

Dette ordet gjør dere rett i å holde fast på. Det er en lampe som lyser på et mørkt sted til dagen gryr og morgenstjernen stiger opp i deres hjerter.

Steinen i korset

Dette bildet er hentet fra vigslingen av kirken «Jesus Kristus Frigjøreren», i Boa Vista i Brasil.

De ytre forhold var andre enn her i Stavanger bispedømme, men vi levde i en kirke som også hadde som sitt program å vitne i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Vi var plassert som misjonærer i utkanten av en stor industriby i Sør-Brasil. Byen vokste med nærmere 50 tusen mennesker pr. år, de aller fleste drevet på flukt av naken nød og fattigdom i Nord-Brasil. De kom i store flokker til industribyene sørpå, og de heldigste av dem fikk tak over hodet i slumområdene, i periferien. I Boa Vista var det et stort sumpområde som ble redningen for mange. Her stod vannet høyt hver gang det var flo sjø, og bølgene fra bukta drev inn mot de mange skurene som var satt opp som provisoriske husvære. Simone og Jeferson bodde her, sammen med Patricia, Nelson, Fernanda og de mange andre barna som skulle bli så viktige for menighetens liv og vekst.

Da vi kom var det 12 kvinner som utgjorde menigheten. De hadde holdt sammen i 10-12 år, og hadde hele tiden drevet bibelstudium og søndagsskole. De tolv hadde bedt om at det måtte bli startet et menighetsbyggende arbeid i den hurtig-voksende bydelen, og de ble til slutt bønnhørt. Vi stod der, sammen med de tolv, overveldet av den sosiale nøden som omringet oss på alle kanter, og vi stilte spørsmålet: hvor skal vi starte arbeidet for å bygge en menighet?

Kvinnene ga oss svaret: vi må starte med barna. Svaret ga seg selv i møte med gatebarna som hadde økt i antall med eksplosiv fart. Bare i vår bydel var seks tusen barn uten skolegang. Barsedødeligheten var over 10 % i første leveår. Vi orket ikke å ta inn over oss statistikkens brutale tall om 8-10 millioner gatebarn totalt. Vi visste om mordene, om nådeløse overgrep mot forsvarsløse barn i Rio, São Paulo... og vi så dem fra første dag med skopussekassene, eller sovende på fortauskanten – uten noen å krype inn til, uten varme, uten omsorg. Og svaret på *hvor* menigheten skulle begynne sitt arbeid, ble krystallklart: blant barna.

Og barna kom da ryktet om gudstjenesten i det vesle trehuset som tjente som kirke, spredte seg. Fra første gudstjeneste var barna der – forventningsfulle i møte med voksne mennesker som hadde sagt at voksne og barn i Boa Vista behøvde hverandre; - at det vesle trehuset som de kalte «Casa de Deus» - Guds hus – ikke hadde ett rom for barn og ett rom for voksne – men at alle var sammen. Og at husets eier – han de kalte «Pai» - Far – hadde sagt at barna hadde førsteretten til huset hans.

Hit kom de – hver av dem med sin historie, med sine sår, med sine håp. Menigheten så raskt at katekisme- og bibelundervisning ikke var tilstrekkelig. Det var behov for mat, klær, skolegang, varme, omsorg, kjærlighet. Og fra første gudstjenestedag gikk gudstjeneste og katekese, det vi i dag kaller trosopplæring, hånd i hånd. De tolv kvinnene fikk følge av flere voksne i sitt arbeid for å møte barnas behov, og etter noen års hardt arbeid stod gatebarnsenteret og kirken ferdig: kirkerommet med gudstjenesten i sentrum, - og rommene rundt gudstjenesterommet, preget av hverdagens gudstjeneste: i tjeneste for nesten. Det var kun frivillige i menigheten, de fleste uten formell utdanning, men med mye livserfaring og en fast, enkel tro på *Deus, meu amparo* - «Gud, min hjelper».

Barna hadde stor glede av å dyrke egne grønnsaker. På dette bildet står en av de frivillige, Haroldo, sammen med barna på senteret. Gutten som holder fast i røttene, til venstre på bildet, er Jeferson. På mitt kontor har jeg hatt et annet bilde av Jeferson på hver arbeidsplass jeg har hatt. Der står han ved siden av kirkens programformulering på en plakat: «Vi er kirke, hva slags kirke er vi?»

Jeferson var åtte år. Han ga ansikt til Brasils tall-løse gatebarn da vil kom i kontakt med ham i menigheten vår. Tjafsete, sort lugg, våkne, skarpe øyne som så på oss med en voksens erfaring og med en god porsjon mistillit ved første møte. Hvorfor skulle han ha tillit til noen, han som sloss sin daglige kamp for å overleve mens vi hadde alt vi trengte?

Jeferson fikk plass på dagsenteret. Og han skaffet samtlige av de frivillige nok å gjøre! Det gikk sjelden en dag uten at åtteåringen stelte i stand slåsskamper og bråk der det gikk hardt for seg. Bare én stund på dagen falt den vesle kroppen til ro: midt på dagen samlet alle seg inne i kirkerommet, som lå i sentrum av bygget, omkranset av aktivitetsrom, kjøkken og barnas leke- og lekserom. Et lys ble tent på alteret, og i halvsirkelen rundt alteret ble det lyttet til den spennende historien om Jesus, han som likte så godt å være sammen med barn at de voksne ble fornærmet. Og som selv hadde stukket vekk fra foreldrene sine da han bare var tolv år.

Fortellingene fascinerte. Men Jeferson klarte ikke alltid å henge med i historiene. Han var mer opptatt av steinen sin i korset, og ble liggende i hvilestilling, med armene under nakken, og betrakte det store korset på alterveggen. Han hadde selv vært med og plukket sin vesle, røde rullestein ved elvebredden, sammen med de andre i menigheten, da korset skulle lages. Han satt på skuldrene

mine da hver enkelt i menigheten var med og fylte ut feltene i det store korset med sin stein. «Vær selv levende steiner som bygges opp til et åndelig tempel», hadde vi lest fra 1. Peters brev 2,5. Jeferson hadde plassert steinen sin i den våte sementen, og det ble viktig for ham som ikke hadde hørt til noe sted før. «Vet du hvorfor det er fint å være her?» spurte han på en av samlingsstundene ved foten av steinkorset. «Fordi jeg har steinen min i korset, og den betyr at jeg hører til her.»

Det skjedde på andre siden av kloden. Og det skjer her. Det skjer hver gang et nytt barn blir båret til døpefonten, det skjer hver gang vi møter evangeliet, som sier: du hører hjemme blant de levende steiner i korset. Min visjon for vår kirkes dåpsopplæring henter jeg fra Jeferson der han ligger foran alteret og sier: her hører jeg til! Salme 84,4 uttrykker visjonen slik: «Ja, fuglen har funnet et hjem, svalen har fått seg et rede, hvor den kan legge sine unger, ved dine alter, Herre, Allhærs Gud, min konge og min Gud.» Bedre kan ingen religionspedagog formulere målsettingen for kirkenes undervisning – midt i menighetens livgivende trosmiljø.

For meg er steinkorset der Jeferson satte inn sin stein, et sterkt uttrykk for «Mer himmel på jord», når jeg vet at han i dag har gått veien fra gateguttlivet til å selv være prest.

Går vi til neste bilde, fra *Barn er bra*-festivalen i Haugesund, kan det stå som uttrykk for vårt bispedømmes sterke satsing på trosopplæring, fra babysang til konfirmasjon, som rådgiver Cecilie Bakkene Pedersen skal fortelle om i morgen.

Det handler om å åpne troens store rom for foreldre som kommer med det mest dyrebare de har, allerede fra Babysang, og følge dem i skrittene på troens vei.

To gonger har vi altså sett Ham, Den Oppstadne

I alt to gonger har vi
sett han, Den Oppstadne.
Ei gong kom han ridandne
på asenfolen.
Utanfor tid og stad
såg vi han over mosaikkane,
opp skipet,
over døypefontane og
nattverdborda kom Han.

Den andre gongen
rei han også på eit asen,
midt i tida, gråtande,
opp frå rønner,
opp frå krater og fangehol,
spurde etter vatn, brød,
omsorg, varme, fred.

To gonger har vi altså sett Han,
Den Oppstadne.

Oskar Stein Bjørlykke

I går var et tredvetalls diakoner sammen på fagsamling i bispedømmets lokale i Lagårdsveien. Vi hadde først en delerunde der den enkelte fortalte om én glede og én utfordring. Og ikke uventet var det menighetenes sterke engasjement med flyktninger og asylsøkere som fikk fokus.

Det er én tekst som har uroet meg siden flyktningene for alvor skapte det sterke engasjementet i fjor høst: 1. Johannes 3,17:

Men den som har mer enn nok å leve av og likevel lukker sitt hjerte når han ser sin bror lide nød, hvordan kan han ha Guds kjærlighet i seg?

Pave Frans har nylig gitt næring til min uro med den nye boken han har skrevet. Tittelen er et program og en provokasjon inn i flyktningedebatten. Tittelen lyder: *Guds navn er barmhjertighet*. Paven sier det så enkelt. For meg representerer *barmhjertighet* det viktigste i budskapet til Jesus. *Misericordia* – barmhjertighet betyr: å åpne hjertet sitt for den som lider. Barmhjertighet er Gud som omfavner, Gud som bøyer seg ned, som tilgir.

Kirkens oppgave i verden er ikke å fordømme, men å gjøre det mulig for mennesker å møte den inderlige kjærligheten som er Guds barmhjertighet.

Da jeg holdt min første preken i Domkirken for snart syv år siden, våget jeg å formulere et program for mitt eget arbeid som biskop med disse ordene:

- *Gud er Herre*
- *Han skaper nådens fellesskap*
- *Han vil at vi skal leve med ansiktet vendt mot Ham,*

*for å hente kraft til å leve med ansiktene vendt mot hverandre –
åpne, lyttende, med rom for undring og tvil,
men også med ønske om å være kirke
for alle som trenger et sted å høre til: et sted der nåden praktiseres.*

Jeg er stolt over det jeg har møtt siste halve året på visitaser, senest på St. Johannes læringscenter, der enslige mindreårige asylsøkere opplever i møte med engasjerte lærere og førskolelærere hva menneskeverd, hva nådens fellesskap betyr.

Jeg møtte det på Hå mottakssenter på Jæren, der menigheten på Nærbø stiller opp sammen med store deler av lokalsamfunnet. De følger oppfordringen fra pave Frans: «Gå ut av kirkene og menighetene. Gå ut og oppsøk menneskene der de lever, der de lider, der de håper.» Da får de glimt av Himmel på jord, i Global kafé i Ålgård kirke, i strikkekafeen i St. Johannes, på Eigerøy da akuttmottaket kom, i Tysvær, på Nærbø og her i Gausel menighet, listen kan forlenges.

Det er også, som vi samtalte om i går med diakonene, møter med mennesker av en annen tro.

[Fra Utøya 2011 til Kirkemøtet i Trondheim 2016](#)

Fra jeg kom til Stavanger i 2009, har kontakten med det muslimske miljøet vært viktig, i en by med mottoet «Sammen for en levende by.» Kirkelig Dialogsenter er et direkte resultat av den utfordring jeg fikk av overlevende AUF'ere fra Utøya, som allerede 25. juli 2011 ba meg om å etablere en arena, et sted der vi kunne gå sammen om å bygge et livssynsåpent mangfoldsamfunn med dialog som bærebjelke. Det eneste naturlige var da å ta kontakt med Muslimsk Fellesråd i Rogaland. Det var talsmann for Muslimsk Fellesråd i Rogaland, Summer Ejaz, som ønsket velkommen til moskéen med disse ordene: «Vi har vært vitne til ondskap i vårt land. Det kan vi bare møte i fellesskap.» På møtet drøftet vi utfordringen fra de overlevende AUF-ungdommene om å skape en arena for dialog. Med en klar støtte fra de 17 muslimske lederne som stilte til dialogmøtet på én dags varsel, kunne jeg gå til ordføreren i Stavanger med oppfordringen om å være med på å etablere et dialogsenter. Og det positive svaret, som kom umiddelbart, gjorde veien fra idé til virkelighet kortere enn noen kunne ha forestilt seg. «Sammen for en levende by» er altså Stavanger kommunes visjon. 20 prosent av befolkningen i Stavanger er av utenlandsk opprinnelse. Det forklarer noe av den positive holdning vi møtte fra første dag idéen om et dialogsenter ble drøftet med kommunens politiske og administrative ledelse. Det har vært en samlet politisk støtte, men det er særlig ordfører Christine Sagen Helgø (H) og varaordfører Bjørg Tysdal Moe (KrF) som har gått i bresjen.

Engasjementet for dialog går langt tilbake. Siden 1996 har Stavanger hatt to vennskapsbyer: palestinske Nablus på Vestbredden og israelske Netanya, med vennskapsforeninger i Stavanger. I 2011 hadde Stavanger besøk av organisasjonen Chefs for Peace (kokker for fred) fra Jerusalem. Sammen med Røde Kors ble det arrangert dialogmøter, og utfordret av Bjørg Tysdal Moe dro de to lokale vennskapsforeningene i 2013 på en felles tur til Midt-Østen, med Dialogsenterets daglig leder Odd Kristian Reme som reiseleder. Møtet med den lutherske biskop Mounib Younan i Jerusalem, med sjefsrabbiner Daniel Rosen, som deltar i rådet for religiøse ledere som prest Trond Bakkevig leder, støttet av norsk UD, og møtet med arkitekt Naseer Arafat i Nablus, ga sterke impulser til det lokale dialogarbeidet.

*«20 prosent av befolkningen i Stavanger er av utenlandsk opprinnelse.
For å inkludere alle behøves god kunnskap og gode møteplasser.
En slik møteplass har vi fått gjennom dialogsenteret...»*

«Sammen for en levende by» er Stavangers visjon. Dette arbeidet styrker vår egen identitet og bygger ny verdifull kunnskap. Det er tidkrevende, men helt nødvendig for å videreutvikle vårt demokratiske samfunn, der hver og en av oss har samme menneskeverd.»

Bjørge Tysdal Moe, varaordfører i Stavanger, i Vårt Land, 7.04.2015

Det vi har erfart på disse dialogreisene, er at den religionspolitiske, menneskerettslige og fellesskapsetiske dialogen går sammen med den eksistensielle, med å bygge tillitsfulle relasjoner på det menneskelige plan. Det er samme erfaring vi gjør på det lokale plan.

Derfor var det spennende å se hvordan et nytt Kirkemøte i april 2016 ville ta imot de utfordringene som ventet, med «Religionsmøte og dialog» på dagsorden. I en politisk situasjon der frykt for den andre i stadig økende grad preger sosiale medier og den offentlige debatt, trenger vi andre ord enn frykt og lukkethet i den offentlige samtalen. Ordene jeg ønsker skal brukes mer aktivt, og aller helst erstatte fryktspråket, er de samme som preger bidragene i *Dialogteologi på norsk*: sårbarhet, åpenhet, tillit, respekt, likeverd, gjestfrihet, fellesskap, vennskap. Eller, for å si det med professor i interreligiøse studier ved TF, Oddbjørn Leirvik, «Vi behøver tillitsbyggende mottrekk mot den fryktbaserte og konfronterende identitetspolitikken vi ser i møte med islam i vestlige samfunn i dag.»

Kanskje det viktigste tillitsbyggende mottrekket er det studentprest Anne Anita Lillebø beskriver i sin artikkel om «Gjestfridom» (*Dialogteologi* s. 180):

For kyrkja kunne møte med den religiøst sett andre være philoxenia – kjærleik for framande, synleggjort ved den dialogiske praksisen gjestfridom. I ein individualisert kultur, der trua er fleksibel og religiøs tilhøyrse er flytande, kunne kyrkja i enno større grad halde fram det relasjonelle ved det å være menneskje og truande. Ei tenande og gjestfri kyrkje, i ei verd som er mykje meir samansett enn nokon gong når det kjem til identitet på trus- og livssynsområdet, fortel om korleis ho ynskjer å møte kompleksiteten ved å ha opne dører for alle.

Kirkemøtet 2016

Det ble enstemmig vedtak da Kirkemøtet 2016 drøftet Religionsmøte og dialog. Kirkemøte-komiteen som la frem saken, knyttet an til Dialogteologi på norsk, der det heter:

«Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte.»

Arbeid med dialog med annerledes troende springer ut av vår kristne tro og vårt kall, sier komiteen, og ønsket særlig å trekke frem formuleringen fra Edinburgh-jubileet i 2010:

«Vi husker på Kristi offer på korset og hans oppstandelse for verdens frelse, vi som har mottatt Den hellige ånds kraft. Derfor er vi kalt til autentisk dialog, respektfullt engasjement og ydmykt vitnesbyrd blant mennesker av annen tro – og av ingen tro – om Kristus som den enestående/eneste. Vårt virke preges av frimodig tillit til evangeliet; bygger vennskap, søker forsoning og praktiserer gjestfrihet.»

Komiteen ønsket – med et blick fra de nasjonale minoriteter i Norge og fra samisk ståsted – å løfte frem perspektivet om at «*misjon må sees i sammenheng med religions- og ytringsfriheten. Derfor henger misjonsarbeidet så nært sammen med arbeidet for å sikre friheter og å arbeide – ikke bare for fulgte kristne – men for alle som forfølges for sin tros skyld. Ved å synliggjøre disse sammenhengene kan man imøtegå gamle fordommer om at misjon handler om å påtvinge andre sitt eget livssyn uten respekt for deres kultur og tro.*»

Komiteen drøftet også de utfordringer folkekirken står overfor i det tros- og livssynsmangfoldige samfunnet. Kirken har et særlig ansvar og kan være med å legge til rette for tros- og livssynsdialog til beste for hele samfunnet. Det begrunner behovet for arbeid med dialog – også kirkelig forankret dialog. Fra de første samtalene på tvers av religiøse ståsted kom istand, har en lagt vekt på kirkens engasjement i dialog som et *samfunnsengasjement*, der trygghet, fred og forsoning er frukter av det arbeid som gjøres med tros- og livssynsdialog. Fellesuttalelsene fra Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge fra 2007 («Felleserklæring om trosfrihet og konvertering») og 2011 («Fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme») er to gode eksempler på at godt og langsiktig dialogarbeid er med på å fremme forståelse mellom tradisjoner til det beste for samfunnet.

I en situasjon med raske samfunnsendringer bør kirken være med på å skape trygge og åpne rom for møter mellom mennesker og samtale og refleksjon om utfordringer vi står overfor. Dette er blitt aktualisert gjennom flyktnings situasjonen. Her er det særlig viktig å trekke fram gode initiativ fra lokalmenigheter i hele landet for å integrere mennesker i en vanskelig situasjon.

I møte med raske samfunnsendringer kjenner mange en usikkerhet for fremtiden. Kirken må derfor være med på å skape arenaer for åpne samtaler om dette. I forlengelse av dette kan tros- og livssynsdialogen være med på å forebygge fremmedfrykt. Noen er redde for hva islam gjør med det norske samfunn, hvordan flyktnings situasjonen vil utvikle seg og hva ekstreme holdninger kan føre til. Dialog trengs for å forebygge og bekjempe radikaliserings og ekstremisme.

Kirkemøtekomiteen hadde også en inngående drøfting av barn, unge og dialog, og pekte på at kirken må gi barn og unge kunnskap om kristen tro og hjelp til å forholde seg til andre religioner og livssyn. Livstolkning og livsmestring handler ikke minst om å finne sin egen identitet i et mangfold av ulike livssyn. Trosopplæringen må hjelpe barn og unge til å lage meningsfulle forbindelser mellom det de lærer på skolen og det kirken lærer. De må bli trygge i egen tro og få kunnskap og gode erfaringer som setter dem i stand til å forholde seg til andre med annet tros- eller livssyn.

Barn og unges erfaringer med religionsmøte er en ressurs som skal tas på alvor og som vi kan lære av. Trosopplæringen må legge til rette for at barn og unge får reflektere over sine egne erfaringer.

Utviklingen av sosiale tjenester på nett har store følger for hvordan vi kommuniserer med hverandre, både positivt og negativt. Hatefulle ytringer og mobbing på nett er en av de mest alvorlige negative sidene ved sosiale medier. Særlig barn og unge er utsatt for dette. Mange av disse ytringene knytter seg til mangel på kunnskap og fordommer om tros- eller livssynstilørighet og identitet. Dialog kan være et av mange virkemidler for å motarbeide slike holdninger – også via de samme sosiale medier. Her ønsket komiteen særlig å vektlegge at slike holdninger uttrykkes, arves og viderefremmes fra voksenverdenen.

Sammen med Oslo biskop Ole Chr. Kvarme representerte jeg Bispemøtet i komiteen, og vi kunne glede oss over et enstemmig vedtak da saken kom opp i plenum.

Fra Kirkemøtets vedtak gir innledningen en god plattform for den videre satsing på dialog i kirkelig regi: «Som kristne er vi kalt til å vitne om evangeliet om frelsen i Jesus Kristus med det sikte å innby mennesker til kristen tro og fellesskap. Dette skal vi gjøre samtidig som vi møter alle mennesker, uansett hvilken tro de har, med respekt og nestekjærlighet.

Og vedtaket fortjener å bli sitert i sin helhet: «Kirkemøtet verdsetter de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår

egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en bekjennende og diakonal kirke.

Mennesker med ulik tro og livssyn deler mange av de samme livsvilkår og hverdagslige erfaringer. Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle.

Vi står overfor store utfordringer – for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet - som vi må løse i fellesskap. Dialog og samhandling er redskaper for å motvirke fordommer, fremmedfrykt og religiøs ekstremisme.

Dialogen bidrar til selvinnsett og refleksjon, og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Kristendommen er den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke styrke og muligheter til å spille en viktig samfunnsrolle. Folkekirken har et ansvar for å fornye og ta vare på kulturarven i et konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene. Sammen med dem vil kirken være med å legge til rette for et livssynsåpent samfunn hvor alles tros- og livssynsfrihet ivaretas.»

Misjon, medvandring, tro, livsmot, glede

I 2010 samlet kristne fra hele verden seg for å markere at det var 100 år siden Verdensmisjonskonferansen i Edinburgh. Fra Stavanger bispedømme deltok representanter for misjonsorganisasjoner og menigheter på den nasjonale konferansen, som fant sted i Oslo. Der ble vi utfordret til å fornye misjonsengasjementet, som i Den norske kirke har fått en sterk plass i menighetene gjennom Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM).

Uttalelsen "Et felles kall" – Edinburgh 2010 har direkte adresse til alle våre menigheter. Der heter det bl.a.: "I tillit til den treenige Gud og med en fornyet opplevelse av hast er vi kalt til å legemliggjøre og forkynne evangeliet om frelse, om tilgivelse fra synd, om liv i overflod og om frigjøring for alle fattige og undertrykte. Vi utfordres til vitnesbyrd og evangelisering på en slik måte at vi blir en levende demonstrasjon på den kjærlighet, rettferd og rettferdighet som Gud ønsker for hele verden."

I et avsnitt om den enhet som Kristus levde og ba for, heter det: "Vi utfordres til å by hverandre velkommen i all vår forskjellighet, til å bekrefte at vi i dåpen blir gjort til lemmer på Kristis ene legeme, og til å erkjenne vårt behov for gjensidighet, partnerskap, samarbeid og til å skape nettverk i misjon slik at verden må tro."

Alle har noe å bidra med og noe å motta i misjon. Da kirkemøtet i 2005 hadde misjon som tema, ba Kirkemøtet menighetene "være medvandrere gjennom dialog, deling og nærvær slik at evangeliet kan skape tro, livsmot og glede." Denne enkle setningen står som mitt program for alt mitt arbeid som biskop. Og her, som i mange andre sammenhenger, har jeg hentet viktig inspirasjon fra Ungdommens Kirkemøte. Den form for misjonsspiritualitet som ungdommene i 2005 utfordret oss på, beskrev de slik:

"Guds kjærlighet er utgangspunktet for misjon. Slik Gud elsker oss, sendes også kirken ut for å elske. Mye i verden er brutt og ødelagt. Det gjelder både forholdet mellom mennesker og Gud, mennesker imellom og menneskers forhold til skaperverket. All gjenopprettelse er Guds gode hensikt med misjon. Gud ønsker at mennesker skal få del i sitt rike og forstå mer og mer av hva dette riket gir del i. Derfor må evangeliet forkynnes for alle gjennom dialog, deling og nærvær. Dette oppdraget gjelder hele kirken og overalt.

- *Med dialog mener vi en samtale mellom likeverdige partnere. En vellykket dialog innebærer ydmykhet, åpenhet og villighet til forandring.*
- *Med deling mener vi å fortelle om det Jesus har gjort og stadig gjør for oss.*
- *Med nærvær mener vi fellesskap som er solidarisk og viser omsorg for hvert enkelt menneske. Gjennom nærværet er vi lys og salt for andre.”*

Rom for ulike syn

Professor Harald Hegstad reflekterer i sitt foredrag om veien videre for Den norske kirke etter vedtaket om to likeverdige syn i samlivsdebatten, som har ført til sterk debatt også i vårt bispedømme (se også vedlegget: Rom for ulike syn, Stavanger Aftenblad – kronikk 21. mai 2016).

Jeg tror at vi som kirkelig lederskap har mye å lære fra den økumeniske verden, særlig fra debatten som har vært ført i våre søsterkirker verden over. Generalsekretær Martin Junge i Det Lutherske Verdensforbund og generalsekretær Olav Fykse Tveit i Kirkenes Verdensråd har begge gått foran i arbeidet med å utvikle det vi kaller en konsensusmodell. Impulsene fra LVF og KV har preget arbeidet både i Norges Kristne råd, i Bispemøtet og i Kirkemøtet. Generalsekretær Knut Refsdal i Norges Kristne Råd, selv metodist, har skrevet en lesverdige artikkel om «Konsensus som beslutningsform» i Norges Kristne Råds Skriftserie – nr. 19: *Økumenikk: Å fremme liv i fellesskap og forsoning*. «Konsensus er en prosess der vi involverer oss i en genuin dialog som er respektfull, og som gjensidig støtter og styrker hverandre» (s. 36).

I den videre samtalen i menighetsrådene om hvordan vi kan samtale om spørsmål som skaper skiller, på en måte som ivaretar alle, mener jeg at vi har mye å lære av våre kristne søsken i den økumeniske bevegelse og i Norges Kristne Råd. Som bidrag til en slik samtale sakser jeg disse avsnittene fra Knut Refsdals artikkel «Konsensus som beslutningsform» (s. 39 i Skriftserie nr. 19):

«Mitt utgangspunkt er følgende: Kirkene – og spesielt den økumeniske bevegelsen – har som oppgave å fremme enhet slik at Guds forsonte fellesskap kan bli synlig i hele *oikoumene*, i alt det skapte. Dette kan gjøres ikke bare ved konkret arbeid for enhet, i vitnesbyrd og i tjeneste, men også i måten beslutninger fattes på. Derfor må måten man arbeider på preges av det som er den økumeniske bevegelsens grunnleggende oppgave, nemlig å fremme liv i fellesskap og forsoning. Det forutsetter at medlemskirker i kristne råd, men også deres representanter i alle sammenhenger, må forholde seg til hverandre med respekt, åpenhet og omtanke.

I en del sammenhenger, både i kirker og i økumeniske råd, har man derfor med utgangspunkt i slike refleksjoner funnet at konsensus som beslutningsform bedre reflekterer kirkens vesen og slik tar mer på alvor hva et trosfellesskap faktisk er, enn det parlamentariske beslutningsformer gjør. I 1. Kor 12:12-27 snakker Paulus blant annet om at alle delene av kroppen trenger hverandre. På samme måte som en fungerende kropp er i stand til å integrere alle kroppsdelenes bidrag, fungerer et økumenisk råd – eller en menighet eller kirke – best når den gjør bruk av alles evner, historie, erfaringer, hengivenhet og tradisjoner (World Council of Churches 2014: 2). Måten vi forholder oss til hverandre på i fellesskapet er med andre ord ikke likegyldig. I dette ligger det også en anerkjennelse av og respekt for alles bidrag.

Erfaringen mange som har jobbet med konsensus har gjort er at denne beslutningsformen gir mer rom for konsultasjon, utforskning, spørsmål, bønn og refleksjon enn den formelle stemmeprosedyrer gir. Ved å fremme samarbeid og felles leting etter svar framfor en debatt som ofte skaper polarisering med vinnere og tapere, er konsensus et verktøy for å søke Guds vilje sammen. Heller enn å søke å vinne en debatt, blir man ved konsensus oppmuntret til sammen å søke Guds vilje (Ef 5:17).»

Jeg tror også menighetsrådene og kirkelig ansatte kan hente verdifull kunnskap og inspirasjon i et lite hefte som fortjener en stor leserkrets: «Fra konflikt til fellesskap. *Felles luthersk-katolsk minnemarkering av reformasjonen 2017. Rapport fra den luthersk-romersk-katolske kommisjon for kristen enhet*»

Det er et resultat av de siste femti års samtale mellom lutheranere og katolikker. I 1999 ble *Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen* undertegnet av representanter for Det pavelige råd for kristen enhet og Det lutherske verdensforbund. Ved siden av vedtaket om Trosopplæring og om *Kunsten å være kirke*, er Kirkemøtets tilslutning til Felleserklæringen det absolutte høydepunkt gjennom mine ti år som direktør i Kirkerådet. Og derfor gleder jeg meg over det jeg leser i «Fra konflikt til fellesskap», og tror det blir et viktig dokument i forberedelsen av Reformasjonsmarkeringen i 2017, som også vil berøre vårt bispedømme gjennom et spennende program som nå forberedes under ledelse av prost Kjetil Aano.

Jeg har i dette foredraget hatt ett hovedfokus: vi er døpt inn i Kristi kropp. I hele min tid som biskop i Stavanger har dette vært et hovedfokus, som jeg formulerte det i programforedraget «Det sakramentale fellesskap og prestetjenestens grunnlag» etter Carissimi-samtalene i 2011: To punkter som jeg tror kan hjelpe oss videre i den samtalen som nå pågår, er : «Kirken er fellesskap» og «Den sakramentale forankring».

Kirken er fellesskap

Når jeg har valgt "det sakramentale fellesskap" som hovedtema, er det med utgangspunkt i det grunnleggende: kirken ER fellesskap.

Communio er ikke noe vi *har*, det er noe vi *er*. I den årelange økumeniske debatt om *communio*-begrepet har Ola Tjørhom sagt det så enkelt:

"Kirken er fellesskap, den *må* forstås som en *koinonia* som innebærer konkret delaktighet med Gud og med hverandre. Vår *communio* begrunnes derfor ikke med at den er praktisk eller nyttig, men at den utgjør en fundamental side ved det å være kirke."

Så fundamentalt at vi bekjenner det ved hver gudstjeneste:

"Jeg tror på Den Hellige Ånd, én hellig kirke, de helliges *samfunn*..."

I den apostoliske trosbekjennelse brukes begrepet "*communio sanctorum*", de helliges *fellesskap*. I gudstjenesten bekjenner vi oss

*i fellesskap
som fellesskap
til fellesskap.*

Som luthersk teolog hører det med til barnelærdommen, dvs. CA VII, at menighetens fellesskap skapes gjennom evangeliets forkynnelse og sakramentenes forvaltning. *Enheten* finnes i forkynnelsen av evangeliet og i forvaltningen av sakramentene. Der evangeliet lyder med forankring i Kristi frelsesverk, og sakramentene brukes i samsvar med Kristi innstiftelse, skapes det tro, og slik legges grunnen for en levende kirke som "de helliges forsamling". Slik er det Den norske kirke definerer sitt eksistensgrunnlag. På dette grunnlag ordineres nye prester til tjenesten med ord og sakrament. På dette grunnlag ble jeg satt inn i tjenesten som biskop i Stavanger Domkirke i 2009. Vigslingsliturgien knytter den biskoppelige tjeneste primært til den generelle pastorale tjeneste: forvaltningen av ord og sakrament.

Den sakramentale forankring

I den første besøksrunden til prostiene la jeg stor vekt på fellesskapets sakramentale forankring: ved sterkt å understreke dåpens sentrale betydning *døpt inn i Kristi kropp*, og feiringen av *nattverden*, hvor Kristus blir "en kropp" sammen med alle kristne. Det var et bevisst valg. Jeg tror vi bør gjøre

som lutherske kirker verden over gjør når de møtes: formulere det grunnleggende, dette: "Vi ser på oss selv som et sakramentalt fellesskap, kalt ved evangeliet, forenet i én dåp og samlet rundt samme bord."

Det var slik den lutherske kirkefamilie beskrev sitt fellesskap under generalforsamlingen i Curitiba i 1990. Det lutherske verdensforbund definerte seg selv som *communio*. LVF er «et fellesskap av kirker som bekjenner den treenige Gud, er samstemte om forkynnelsen av Guds ord og er forent i alter- og prekestolfellesskap.»

Biskop Andreas Aarflot hadde en sentral rolle i Curitiba, og det er også mye takket være ham at vi finner igjen formuleringene fra Curitiba-dokumentet i Den norske kirkes mål- og strategidokumenter de siste tiårene. Her har inspirasjon og påvirkning gått begge veier, og vår kirke har deltatt aktivt i utformingen av denne tenkningen. Jeg tror at vi som rådsmedlemmer og ansatte i Stavanger bispedømme vil få et godt grunnlag for samtale lokalt, sammen med våre menigheter, om vi går til den definisjon av det lutherske kirkefellesskap som generalforsamlingen i Curitiba ga i sitt budskap til medlemskirkene:

- *Vi ser oss selv som et åndelig fellesskap, knyttet sammen i Den Hellige ånd, gjennom vår felles tro på Gud vår Far og Jesus Kristus.*

- *Vi ser oss selv som et sakramentalt fellesskap, kalt ved evangeliet, forenet i én dåp og samlet rundt det samme bord.*

- *Vi ser oss selv som et bekjennende fellesskap, bygget på Guds ord, de økumeniske trosbekjennelser og den lutherske bekjennelse.*

- *Vi ser oss selv som et vitnende fellesskap, der vi samarbeider i gjensidig avhengighet med våre lutherske søstre og brødre, og med andre troende.*

- *Vi ser oss selv som et tjenende fellesskap, der vi bærer andres lidelse og smerte og tjener som redskap for Guds nåde og rettferdighet i verden.*

Det ligger et program i tittelen «Fra konflikt til fellesskap» (NB: heftet et utgitt på St. Olavs forlag i 2015). I avslutningskapitlet sier det «:Katolikker og lutheranere er klar over at de og de fellesskap der de lever ut sin tro, er en del av den ene Kristi kropp.»

Og så peker de ut fem imperativer i forberedelsene til reformasjonsåret 2017. Jeg lar disse fem imperativene stå som en utfordring inn i vår samtale:

Det første imperativet: Katolikker og lutheranere må alltid begynne med enhet som perspektiv og ikke med splittelse som utgangspunkt, for å kunne styrke det som de har felles, selv om forskjellene er lettere å få øye på og erfare.

Det andre imperativet: Lutheranere og katolikker må stadig la seg forvandles av møtet med hverandre og av sitt felles vitnesbyrd om troen.

Det tredje imperativet: Katolikker og lutheranere burde på ny forplikte seg til å søke synlig enhet, til å være sammen om å forklare hvilke konkrete trinn dette krever og til å streve kontinuerlig mot dette mål.

Det fjerde imperativet: Lutheranere og katolikker burde være sammen om å gjenoppdage kraften i Jesu Kristi evangelium for vår tid.

Det femte imperativet: Katolikker og lutheranere burde vitne sammen om Guds miskunn i forkynnelse og tjeneste for verden.

To fortellinger om korset

To fortellinger til slutt:

Den første er fra mine første arbeidsår med psykisk utviklingshemmede konfirmanter, gjennom et fire-årig prosjekt da jeg arbeidet som konfirmasjonskonsulent i Kirkerådet. Jeg var læregutt hos Oslo-prestene Morten Svendsen og Terje Auli, som begge arbeidet med mennesker med psykisk utviklingshemming. Terje Auli skulle ha TV-preken i NRK, og ba sine venner på Emma Hjorts Hjem i Bærum om prekenhjelp. Og det fikk han til gagns! Bjarne Andreassen, som selv ikke kunne skrive eller lese, dikterte det Terje prest skulle si. Og det handlet om korset:

«Gud elsker verden. Verden er godt og vondt. Den er ikke helt frisk og normal.

Gud kan ikke plassere ondskaper og kjærligheten sammen. Han tar ondskaper på seg. Vi får støtte av Gud. Gud straffes istedenfor mennesket. Kjærligheten er Gud sin makt. Gud bringer solidaritet. Vi er like i Guds bilde alle sammen, Terje prest og jeg og klientene som Terje samler opp til menighet. Gud gjør alle like på Emma Hjorts Hjem. Gud gjør ikke forskjell på klientene og betjeningen. Alle er like der oppe. Vi er samlet i kirken og hører Guds ord. Gud er snill mot alle de som trenger han. Gud har respekt for oss som lever på jorda. Jesus leter etter menneskene og lærer dem å være kristne og tro på han inntil døden faller. Jesus døde på korset. Gud henger på korset for våres skyld for at vi skal få lov til å leve. Gud kan ikke holde på de som ikke tror på han. Vi må akseptere at Jesus er blant oss. Han tar til seg det gode og setter stryk over det onde. Han kaster plagene på seg selv så menneskene får lov til å leve. Gud Jesus kaster det vonde i søppeldynga for at vi skal få fred. Han hang på korset for at vi ikke bare skulle være en feiltagelse.»

Den andre, og siste, fortellingen handler om dette bildet:

I min bibel 2011 har jeg limt inn et brev jeg fikk i postkassen det siste året jeg var sokneprest på Nordstrand i Oslo, like før turen gikk til Stavanger. Hun som skrev brevet, hadde delt sin historie med meg et år tidligere, om sin årelange kamp mot kreftsykdommen. Nå sendte hun meg et brev og et bilde av en skulptur i Nidarosdomen. Hun hadde reist dit den siste sommeren hun levde, gått inn sidedøren, til Kvinnernes Minnekapell, og ble møtt av Kristoffer Leirdals skulptur "Oppstandelsen". Det ble et avgjørende møte. Jeg har limt inn brev og bilde i min bibel for å minne meg daglig om det som er oppdraget for min tjeneste som biskop, og om det som er det helt sentrale i vår kristne tro, med hennes egne ord: "en korsformet omfavning i kjærlighet, forsoning og fullendelse."

Anne, som skrev brevet, har gitt meg lov til å dele det hun fortalte meg i brevet noen måneder før hun døde.

Kjære Erling,

Jeg vil fortelle deg at min sykdom nå er over i en kritisk fase med gradvis økende leversvikt. Mens jeg kan, vil jeg derfor takke deg for din vedvarende forbønn, som du så generøst tilbød meg i fjor. I min situasjon nå er det godt å vite seg båret også av bønnen. Jeg vil fortelle deg om denne Kristusskulpturen på alteret i Kvinnenes Minnekapell i Nidarosdomen, som møtte meg som en hilsen fra evigheten inn i tiden, da jeg skulle gå ut av Domen for siste gang i sommer. Den viste meg i et overraskende og sterkt glimt en Gud og et menneske som kommer til meg forfra med flagrende likklær som han ikke lenger har bruk for. En korsformet omfavelse i kjærlighet, forsoning og fullendelse. Mer trenger jeg ikke å vite. Dette var en stor og overraskende gave til meg som jeg på denne måten vil dele med deg. Den har gitt meg ro i sjelen.”

Mer trenger vi ikke vite enn dette: at korsets hemmelighet er “en korsformet omfavelse i kjærlighet, forsoning og fullendelse”.

Jeg ønsker dere som rådsledere Guds gode velsignelse i det viktige arbeidet dere står i som kirkeledere i stavanger bispedømme.